

Kære alle.

På vegne af de 3 historiske foreninger står vi her i dag for at over række foreningernes bygningsfredningspris

Til Sæby bylaug.

Huset som det hele drejer sig om blev bygget i 1830 af N.A. Holten, Som var godsejer på Lindegården som han købte i 1809 og Krabbesholm som han erhvervede i 1810.

Holten var en fremsynet mand for sin tid, han havde tjent mange penge som bankier i København og var blevet en højtaget og højtplaceret tjenestemand i kongens tjeneste. Men han var også en fremsynet godsejer som vidste at oven på de svære tider under og efter Napoleons krigenes besværligheder beroede fremskridtet på udvikling, både for landet, men også for den brede befolkning. Derfor var han en stor hjælp for både kirke, og bønder, men også for småkårs folk, hvilket vi kan se på Sæby kirke, gårdene, Sæby by og ikke mindst Sæby huse / Holtensminde, som måske var en forløber for de senere husmandssteder. Men også uddannelsen må have ligget ham meget på sinde.

Det var også en tid efter den store skolereform i 1814 og en tid hvor Grundtvig og Kold begyndte at på virke samfundet med nye ideer. Derfor står vi her i dag i dette dejlige hus, som både i sin soliditet og arkitektur er i høj klasse. Holten sparede ikke på pengene, men byggede for fremtiden, og derfor står vi her i dag i et hus der har en flot fortid bag sig, og stadig også har sin fremtid foran sig.

Huset historie har været lang, men har altid tjent sit formål, først som skole fra 1830 til 1937, indtil den nye centralskole blev bygget, også det var meget fremsynet, og fra 1937 til 1972 var her forskole for Sæby. Så bygningen her har været skole i 142 år, det tror jeg godt man kan kalde et fremsynet byggeri. En sjov historie i dag når vi ser tilbage, er hvorfor skolen ligger hvor den gør, idyllisk ved gadekæret, det skyldes at den da værende præst og læreren på degneskolen der lå tæt på præstegården, ikke kunne udstå hinanden og lå i evig kiv, så Holten flyttede Salomonisk skolen væk fra præstegården, til hvor den ligger i dag. Det er vi alle glade for.

Siden kom bygningen til at virke som bibliotek, arkiv og museum i 43 år, hvor vi var mange der kom i huset. Alle dem som arbejdede her med historien, de frivillige med alskens gøre mål om samme, og de besøgende i huset med alle deres forskellige ærinder. Alle havde vi stor glæde af huset og nød at komme her, først med Johannes Petersen og siden med Anette Tonn Petersen, som begge gjorde et formidabelt stykke arbejde for historien i vores område, på hver deres måde.

Men i 2015 var det forbi, kommunen havde besluttet at sælge huset og foreningen måtte flytte til Kirke Hyllinge bibliotek. Vi var meget kede af og skulle forlade et hus som vi holdt meget af, men vi er faldet godt til på biblioteket.

Vores dejlige hus fik en omskiftelig tilværelse, indtil kommunen fandt en løsning der var rigtig god for alle.

Sæby bylaug havde søgt om at kunne få huset og sammen med kommunen fandt de en løsning der passede alle. Historien om det vil jeg overlade til bylauget at fortælle og også om den flotte restaurering der har fundet sted, Det ved de af gode grunde meget om end jeg gør. Men det gør os i de 3 foreninger glade at den gamle skole nu, ikke bare er en bygning i Sæby, men er blevet en del af selve Sæby via bylauget.

En lille fin historie til sidst er klokketårnet, vi har tit i foreningen undret os over et tårn uden klokke, jeg har spurgt forskellige om en klokke men ingen jeg spurgte kendte noget til nogen klokke, og om der havde været nogen, Men så fornylig vidste det sig at nu var der bestilt en klokke i England, til afløsning for den originale fra 1830, den var blevet solgt i 1864 for 50 kr. og formodentlig gået med til støbningen af en kanon eller lignende, ikke første gang i historien det er sket. Så nu kan der igen ringes ind i Sæbys gamle skole / nye Bylaugshus.

Der har også lige været kommunevalg og som sædvanlig fik kulturen ikke meget plads i valgkampen, men så er det jo dejligt at stå her i dag i et hus med kultur fra før og med en lovende kulturel fremtid foran sig, med arrangementer, markeder, og masser af kreative udfoldelser på forskellige måder, alt takket været et aktivt Bylaug og et godt samarbejde med en støttende

kommune, og Nordea fonden. Så heldigvis er kulturen her i dagligdagen, takket været mange gode kræfter.

Så tillykke med huset og den store flotte restaurering i har lavet og derfor fuldt fortjent har fået de historiske foreningers bygningsfredningspris.

Stort Tillykke